

Presunljiva slika časa, ki ga živimo

V nedeljo smo si v Prešernovem gledališču ogledali četrto premiero letošnje sezone. Krstno izvedbo avtorskega projekta Kosovelove poezije Kons: Novi dobi Žige Divjaka in Katarine Morano v režiji prvega zaznamujejo odlična priredba in režija, izjemen igralski ansambel, dovršena tehnična izvedba in spoznanje, kako aktualne so v današnjem času pesnikove misli izpred stotih let.

IGOR KAVČIČ

Nedelja je, moja soba je prazna. Nedelja je, moja soba je pusta. Nedelja je, moja soba je tiha. Tako z odra. Bila je nedelja, dvorana Prešernovega gledališča je bila polna, kolikor je dopuščala aktualna vladna uredba, predstava je bila vrhunska in aplavz na koncu dolg in glasen.

Avtorski projekt Kons: Novi dobi je po tako pri publiku kot stroki zelo dobro sprejeti uprizoritvi Ob zori s priredbami izbranih besedil Ivana Cankarja iz leta 2018 že drugi skupni projekt, ki ga v Prešernovem gledališču podpisuje partnerski dvojec Žiga Divjak (režiser) in Katarina Morano (dramaturginja). Prvič je šlo za prozo, tokrat je to poezija, oba avtorja, tako Cankar kot Kosovel, pa sta s svojimi pronicljivimi mislimi stoletje kasneje še vedno – v resnici pa še toliko bolj – aktualna. Torej ne gre prezreti avtorskega motiva po vzpostavitvi dialoga med močjo Kosovelove misli in žara njegove poezije z aktualnim stanjem v svetu in iskanjem poti, predvsem pa upanjem v boljšo prihodnost človeštva. Kosovel je verjel v človeka, zato je tudi v to, da smo ljudje tisti, ki lahko spremenimo ustroj družbe, ki vodi le še v propad in ne v svetlejšo prihodnost. »Dokler je potoček majhen, se mora umikati kamenčkom in travam, a kadar vzraste, se mu trave in kamenčki sami umikajo.«

Dobro uro dolga uprizoritev ima dva dela. Prvi del

nas popelje v cono brezupa.

»Do smrti izmučeni evropski človek divja z električno brzino v razvoj, divja in samo eno željo ima še ...« slišimo iz ust človeških podob, ki kot temne sence prihajajo na oder obrnjene proč od dvorane v smer velikega ekrana z videom, v katerem se z občutkom večnega ponavljanja odvija nočni posnetek hoje skozi nizko kraško grmičevje. Začetek drugega dela vidno na odru zaznamuje igralski ansambel, ki odtlej, sicer še vedno poravnani kot pred strelskim vodom, zre v dvorano. Igralci nastopajo z nekakšnimi maskami in čeladami, ki imajo lasten dotok zraka. Slišimo poezijo, kar vidimo, je osem temnih figur in osem znotraj mask osvetljenih obrazov. Poezija, ki jo akterji predstavljajo v drugem delu, je bolj optimistična, up zbujajoča: »Odprite okna, odprite duri: Novi člo-

vek prihaja!« In »Novo človečanstvo vstaja! Osvobojeni človek prihaja!« Ob upanju v človeka se pesnik hkrati vrača h kamniti in pusti kraški krajini, borom in ljudem. To ga pomirja. Igralke in igralci eden za drugim kot v ekstazi govorijo Kosovelove besede in ključne stavke največkrat glasno ponavljajo v zboru, kar ustvarja atmosfero mogočih sprememb.

Izjemno osmerico na odru predstavljajo Vesna Jevnikar, Vesna Pernarčič, Darja Reichman, Miha Rodman, Blaž Setnikar, Vesna Slapar, Aljoša Ternovšek in kot gost Iztok Drabik Jug. Usklajeno se izmenjujejo v recitiranju uro dolge pesmi, delujejo homogeno kot nezmotljiv dobro naoljen stroj. Le ena napaka bi porušila njegovo delovanje. Vseskozi pod masko, znotraj osvetljeno z lučko. Občudovanja vredno. Celotno sliko, Kosovelovo poezijo, fizično statičnost igralcev in

hkrati njihovo energičnost v govoru, dopolnjujejo scena (pot po kraški zemlji) Igorja Vasiljeva, tudi avtorja videa, apokaliptičnost glasbe Blaža Gracarja, kostumi Tine Pavlovič in mojstrsko delo s svetlobo Davida Orešiča. Vse deluje, od Divjakove režije, ki besedilo sicer s sodobnimi prijemi še vedno daje dramatskost, do dramaturgije Moranove, ki nas v poslušanju besedila ne pusti hladnih, brezhibne tehnične podpore in – naj dodam še enkrat – izjemnega igralskega ansambla.

Srečko Kosovel je verjel, verjameta tudi Žiga Divjak in Katarina Morano, ki sta pesnika kot sogovornika pripeljala v naš čas. Prišel je peš, naslonjen na deblo mladega drevesa opazuje množico ljudi in si zapisuje. Beseda in poezija sta v nedeljo povedali svoje, na vrsti je človek – ali kot pravi pesnik: bodi svetilka, če ti je težko biti človek!

Foto: Nada Žgank

Kons: Novi dobi je ena najboljših uprizoritev Prešernovega gledališča v zadnjih desetletjih.